

En personlighet jag inte själv behöver skriva om är **farfars kusin Johan Emil Eriksson**. Om honom har det redan förtjänstfullt berättats om på <http://www.ratansbole.se/>. Om **smeden i Röjan** finns information på två ställen. Nedan är ett utdrag från "Avsnitt 11. Sägverken" en av 17 artiklar som finns samlade under rubriken "Röjan - ett samhälle växer fram". Den andra texten med delvis samma innehåll finns att läsa på <http://www.ratansbole.se/rojasmuden10.html>.

"Johan Emil Eriksson – född den 3 mars 1881 - från Klaxåsen – lärde sig smedyrket i Sveg och kom därefter tillbaka till Klaxåsen där han byggde upp en smedja vid Kvarnån, inte långt från dess utlopp i Hoan. Man får då förmoda med stor säkerhet att det handlade om vatten-driven utrustning.

I och med att utvecklingen accelererade i det nya Röjan blev detta intressant och omkring 1923 så flyttade han sin verksamhet dit. Han hyrde då lokal av Sven Olsson ("Sven-Orsa") inte långt från genomfartsvägen. Här hade han också tillgång till elektrisk utrustning som säkert underlättade hans arbete. 1928 förvärvade han en bit mark, efter vägen mot Utanbergsvallarna, av Konrad Sjölund och uppförde där en helt ny, egen verkstadsbyggnad där. Den nya byggnaden kom också att senare kompletteras med en utbyggnad för snickeriarbeten och för det ändamålet lämplig utrustning. Eriksson behärskade nämligen också detta yrke. En av de första som fick arbete i den nya snickeriverkstaden var Kristoffer Kristoffersson från Böle och en annan 'anställd', Per Lundkvist från Brattfors, var den som tillverkade samtliga bänkar till det i slutet på 1940-taler nyrenoverade föreningshuset i Böle. Man får förmoda att även stolar, bord och annan utrustning till lokalen Furumo i Röjan också kom från denna snickeriverkstad. Den stora braskamin som såg till att det var varmt i Furumo även under vintrarna var i alla fall tillverkad av 'smen'. Johan Eriksson, eller 'Smen' som han vanligtvis kallades, blev en mycket

Johan Emil Eriksson. Bilden "JLM 96X223 2 – Porträtt" är hämtad från <https://jlm.kulturhotell.se/>

skicklig yrkesman som klarade det mesta. Svarvning, svetsning och olika träarbeten. Det torde inte vara många jordbrukare eller skogsarbetare av skilda slag i området som INTE har fått någon del av sin utrustning reparerad eller till och med tillverkad av "Smen" vid något tillfälle. 1959 blev Eriksson inblandad i en svår trafikolycka, som kunde ha slutat riktigt illa."

Östersunds-Posten den 18 augusti 1959.

ÄLDRE RÖJANBO SVÅRT SKADAD VI KOLLISION

Vemdalen (ÖP). En allvarlig olyckshändelse inträffade på söndagen i Röjan. 77 åriga smeden Johan Emanuel Eriksson Röjan, som med sin cykel var på väg inåt samhället blev påkörd framifrån av en tysk bil. Trots att varken bilen eller cykeln framfördes med någon större hastighet fick Eriksson en kraftig törn av bilens framparti och kastades i vägbanan. Ett vittne till olyckan, sprang genast dit och tillsammans med den tyske chauffören bar han den skadade Eriksson, som då var sanslös, in till hans hem, i vars närhet olyckan inträffade. Provinsialläkare Ivan Modig i Rätan tillkallades och efter en undersökning remitterades Eriksson till lasarettet i Sveg. Den skadade hade ådragit sig konstitutioner i bl. a. huvudet samt ena axeln. Någon fara för livet anses inte föreligga. Olyckan anses ha inträffat då

Från artikeln Johan Emil tillsammans med grannen Karolina Wallin.

Eriksson, som är döv, just satt sig på cykeln för att åka och då möjligen tänkt svänga över landsvägen. Sin uppmärksamhet hade han troligen fäst vid en bil, som just kört förbi honom och mötte den tyska bilen. Den gamle hade kommit en bit över vägbanan då han fick möte med den tyska bilen. Trots att chauffören höll relativt låg hastighet hann varken bilen eller cyklisten väja utan kollisionen var oundviklig. Den skadade, som är född i Klaxåsen och även vistats en tid i Sveg, är sedan ett antal år tillbaka bosatt i Röjan där han har en smedja. Johan var dock av seglivat virke och blev efter en tid mer eller mindre helt återställd efter sin skada. Väl hemma så återupptog han sin smides- och snickargärning till mångas glädje och på nytt kunde man utnyttja hans tjänster.

Ett par år in på 1960-talet började det att brinna i smedjan, förmodligen med start i en ässja och elden spred sig snabbt. Det kunde ha blivit en katastrofal brand i den förhållandevis stora träbyggnaden. Men som tur var letade sig elden upp mot taket och spred sig i första hand där. När brandkåren hade släckt kunde man därför konstatera att det hade handlat om en takbrand och att det mesta av väggarerna hade klarat sig relativt bra. Så var även fallet med utrustningen. Av det skälet så gick det ganska bra att sanera och sedan reparera stora delar av byggnaden. Det var egentligen bara taket som fick åtgärdas i större omfattning. Något längre uppehåll i verksamheten blev det därför inte heller denna gång.

Skogs- och jordbruket mekaniserades mer och mer. Hästarna och deras utrustning blev allt sällsyntare och därmed också behovet att få saker och ting lagade av 'smen' i Röjan. Modernare maskiner lagades till stor del på annat håll och av utsända reparatörer. Så det blev mindre att göra för Johan Eriksson. Men det fanns fortfarande arbete så det räckte och det var inte av den orsaken som han slutade, utan av åldersskäl.

Johan Eriksson avled, nittioett och ett halvt år gammal, den 8 augusti 1972. Då hade alltså verksamheten redan övertagits av en broder, Edvard, som fortsatte i Johans spår och efter Edvard så blev det hans son Stig som tog över. Under Stigs tid så blev det också serietillverkning av räfsor. Gamla hederliga träräfsor för höbärgning. Omkring 1990 såldes fastigheten och rörelsen till Lage Englund som koncentrerade sig på träbranschen. Det blev då tillverkning av både möbler, armaturer och presentartiklar. Englund gjorde också en del tillbyggnader innan han i sin tur sålde vidare och flyttade från orten. Efter Englund så har fastigheten anpassats till fritidsboende.”

Johan Emil på ett foto taget 1923 eller 1924 på Ante-Ors. Från vänster sittande i dörröppningen **farfars far** Anders Olofsson, **farfar**, Tråbb-Sven (Sven Andersson) som är **farfars mors kusin** och sittande **farfars kusin** Johan Emil. Ett släktmöte före, under eller efter smedens flytt till Röjan.

Bilden från Billy Anderssons fotoställning i Klaxåsens skola.

Är det praktiska inte en framträdande talang hos en själv får man se till att liera sig med en kvinna vars lillebror är en alldeles utmärkt smed.